

Vaslui

O sărbătoare a spiritului de VASILE BĂRAN

De unde vii acum? am fost eu întrebat și mi-am amintit că în copilărie nu știam versuri mai sonore și mai pline de farmec ca acelea din celebra poezie a lui Alecsandri: „Plecat-am nouă din Vaslui și cu sergentul zece și nu-i era, zău, nimănui în piept inima rece”. Și am răspuns că veneam de sus, din Moldova, de pe podișul ei central, de pe Valea Prutului și că plecasem nu nouă, ci cu mult mai mulți, iar inima, într-adevăr, era fierbinte și cuprinsă de o teribilă emoție. Li s-a spus acelor zile, greu de uitat, „Festivalul umorului” și astfel s-ar putea crede că, luând parte la el, n-am avut ce face altceva decât să ridem și să ne distrăm în bună voie. Bineînțeles că o asemenea părere nu poate fi înlăturată — fie și numai pentru motivul că un „Festival al umorului” care n-ar stărni hazul și n-ar descreți frunțile oamenilor ar trebui de la bun început să-și caute alt nume. Dar hazul acesta a avut, nu știu cum, ceva adânc și răscolitor. El deschidea fruntea spre meditație, spre o lumină depărtată înapoi și înainte și nu se putea să nu-ți găsești măcar o jumătate de zi ca să treci printre acele dealuri de septembrie care poartă pe-acolo nume de coline, și încă dulci, iar drumurile sînt de costișă; drumuri pe care păreau să urce, întocmai ca în străvechile imagini, purtînd cu ei mari făclii, oameni de seamă ce i-a avut Moldova, depărtați prin vreme, dar nedespărțiți în suișul lor de noile generații, luminîndu-le și îmbogățindu-le sufletul; acei legendari împărtășitori de dreptate, voievozi și cărturari în ale căror fapte s-au împletit mereu sunetul vijelios al luptelor cu foșnetul poeziei.

Tot ce avea loc acolo, șezătoare sau spectacol, expoziție de pictură sau de carte, tot ce se petrecea acolo, în preajma versantului peste care trona chipul Domnului Ștefan, începea cu o asemenea remarcă făcută dintr-o profundă sinceritate și străluminată de razele omagiului înalt: „Ne aflăm la Vaslui, ținut străvechi și glorios al țării”.

Manifestările deveneau, astfel, încărcate de o deplină responsabilitate, cu atît mai mult cu cît orașul în care se desfășurau, fiind absolut înnoit, și-a adunat istoria într-un muzeu devenit de pe acum celebru. Muzeu căruia noi i-am spus „Cartea Vasluiului”, o carte care, după ce ne urcă treaptă cu treaptă prin vremuri pînă azi, își deschide, parcă dintr-o dată, filele spre aerul de afară, lăsînd să te înconjoare, cu arhitectura lor modernă, case și cetăți din Moldova, deasupra cărora se înalță superba căciulă din șită metalică a lui Peneș Curcanul de pe clădirea Palatului din Piață.

Acolo în Piață a fost, de fapt, și centrul Festivalului. Zic „centru” fiindcă acțiunile s-au extins aproape în toate așezările județului. Bilanțul poate fi notat ca unui dintre cele mai impresionante, fiindcă țintele acestui Festival, aflat la cea de a cincea sa ediție, vizează, ca attea alte mijloace aparținînd spiritului, cerința cea mai importantă a procesului educativ: perfecționarea relațiilor interumane, făurirea omului nou. Șezătorile literare, spectacolele, expozițiile, saloanele de cărți, fiecare purtînd o mare forță emoțională — emoția fiind dintotdeauna un rezultat al artei — nu puteau fi decît rodul unui bun climat de stimulare a gândirii creatoare, a muncii, al educării oamenilor în spiritul eticii și echității socialiste, al cultivării sentimentelor frumoase, climat ce se creează din ce în ce mai puternic și înviorător sub marea și înalta cupolă a celei mai mari manifestări cultural-artistice din țara noastră — Festivalul național „Cîntarea României”, festival al muncii și al creației din toate domeniile vieții noastre.

A educa biciuind moravuri și năravuri, metehne mari și mici, prejudecăți și semne de închistare, a propune oamenilor să respingă, să încerce ei înșiși să dezrădăcineze mentalități ale trecutului care pun frîu frumosului din noi, tendinței spre fericire — iată o misiune dintre cele mai nobile, pe care Festivalul de la Vaslui și-a propus-o de la o ediție la alta.

Participarea a fost, cum s-a dovedit, de masă. Încercînd să descriem cîteva dintre principalele acțiuni, trebuie să transcriem mai întîi (aceasta corespunzînd și ordinii calendaristice) faptul că timp de opt zile au avut loc spectacole ale teatrelor profe-

sioniste. Opt zile, opt teatre, opt teatre din locuri diferite ale țării, cu piese diferite, cu viziuni regizorale distincte și modalități scenice ingenioase, dar opt teatre care au dedicat aceluși public imens și extraordinar un singur spectacol. Un spectacol unic, unul dintre cele mai lungi și totodată dintre cele mai interesante: „Gala teatrelor dramatice”. Realizatori: Teatrul Tinerețului din Piatra Neamț cu piesa lui Teodor Mazilu *Somnoroasa aventură*; Teatrul Giulești cu piesa lui Aleksei Arbuzov *Serenadă tirzie*; tot cu o piesă de Mazilu, *Acești nebuni fățarnici*, Naționalul ieșean; Teatrul Național din București cu acea de demult și mondială *Căsătorie* a lui Gogol; Teatrul „V.I. Popa” din Birlad, cu mereu proaspătul poem-farsă al lui Caragiale *D-ale carnavalului*; Teatrul Dramatic din Baia Mare cu *Oul lui Columb* de Aurel Baranga; Teatrul Mic din București cu mult așteptatul și celebrul său spectacol *Efectul razelor gamma anemonelor* de Paul Zindel și, în înclădarea galei, Teatrul Dramatic din Galați cu *Scene din viața unui bădăran* de Dumitru Solomon.

S-a deschis apoi, la Muzeul județean, Tîrgul de carte, unde directorii de edituri au „lausat”, cum se spune, cele mai noi cărți ale anului, asemănătoare cu ultimele roade ale toamnei de pe aceste pământuri mănoase, precum și un Tîrg de artă populară, unde „s-au vîndut și cumpărat”, cu ochii și cu sufletul, obiecte de înaltă valoare artistică produse de meșteri populari din toate colțurile țării, de la artizanii din Sibiu pînă la cusătoresele din Bucovina. Faptul s-a petrecut într-o sală numită „Modern”. Într-o altă sală numită „Artă” s-a deschis expoziția de caricaturi, în foaierea mare al Casei de cultură, expoziția de fotografii cu temă umoristică, iar în foaierea mic, expoziția de portrete-sarjă a lui Alexandru Clenciu. O altă expoziție, numită „Umorul și satira în literatura română”, cuprinzînd cărți, periodice, manuscrise, fotografii, scrisori, ilustrații și discuri, a avut loc în holul bibliotecii județene.

Cum se vede, n-a rămas nici un colțisor al instituțiilor de artă și cultură din oraș și, uneori, chiar din județ, fără să fi fost folosit, în acele zile memorabile, în scopul bunei reușite a Festivalului. Cinematografele au găzduit „Zilele filmului de comedie”, în vreme ce sălile de teatru (am numit Sala Teatrului „V.I. Popa” din Birlad, a Casei de cultură din aceeași localitate și a Casei de cultură din Vaslui) invitau la spectacole de toate genurile, între care și unul satiric-muzical, realizat cu concursul unor actori de comedie, de prestigiu, al unor cîntăreți profesioniști și al unor artiști amatori din întreaga țară.

Dealtmînteri, una dintre trăsăturile demne de remarcă ale Festivalului a fost tocmai această strînsă împletire între arta profesionistă și cea amatoare. La concursul de creație, de exemplu, concurs la care au fost trimise

peste trei sute de lucrări — teatru scurt, schițe, fabule, epigrame etc. — au fost în-cununăți cu laurii Festivalului creatori ne-profesioniști din toate colțurile țării.

Manifestarea cea mai amplă a Festivalului a fost însă, ca și la edițiile precedente, Concursul de interpretare a teatrului scurt de comedie, al brigăzilor artistice, al grupurilor artistice și al interpreților individuali, la care au luat parte peste șase sute de artiști amatori, atrîgînd, în cele patru zile, în sala Casei de cultură din Vaslui, zeci de mii de spectatori.

După gala laureatilor a urmat carnavalul, el însuși o uriașă trecere în revistă a forțelor artistice, dînd Pieței farmecul unei impresionaute petreceri populare.

Măștile, ritmul dansurilor, temele tradiționale sau noi — totul atrăgea, impresiona, emoționa, încît aveai mereu certitudinea că te afli la o reală reuniune a ideilor, la o imensă masă rotundă, la care nu pot avea loc inimile acre și miștile strîmte, ci, dimpotrivă, la care erau invitați toți cei cu sufletul curat, oameni de spirit, toți cei care știu să se bucare de muncă și de viață, să se simtă bine între semeni, să încline un gînd frumos zilei de mîine.

Acel carnaval părea să fi fost chiar murmurul rîurilor ce se varsă în fluviu și în mare și, ascultîndu-l, mă gîndeam că vasluienii care și-au legat numele de atîtea fapte de glorie din trecut și de atîtea înfăptuiri de înalt prestigiu în prezentul noastră socialist merită a fi lăudați înău o dată pentru sărbătoarea aceasta, a bucuriei, pe care au oferit-o, în miez de toamnă, în luminoasa vreme a recoltelor, patriei întregi.

